

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/165/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718200971
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8718200971.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, vo veci navrhovateľky R. V., V.. XX.X.XXXX, P. Y., T. XXXX/X, zast. splnomocneným zástupcom J. V., V.. XX.X.XXXX, P. Y., T. XXXX/X, proti odporkyňi R. V. T., V.. XX.X.XXXX, P. Y., Y. XXXX/XX, o návrhu na zvýšenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. 14Pc/16/2018-44 zo dňa 18.6.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I. s upresnením, že tým mení rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 13P/73/2012-495 vo výroku o výživnom vo vzťahu k R. V., V.. XX.X.XXXX a vo výroku II.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Predmet konania.

1. Predmetom konania je návrh plnoletého dieťaťa na zvýšenie výživného zo strany matky.

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol cit.:

„I. Z a v ä z u j e R. V., V.. XX. X. XXXX, bytom Y., Y. XXXX/XX, prispievať na výživu R. V. R., V.. XX.X. XXXX, bytom Y. T. XXXX/X Y., výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa od 1.9. 2018, ktoré je povinná platiť R. V., V.. XX.X. XXXX, P. T. XXXXX/X vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že navrhovateľka je študentkou vysokej školy, býva na internáte. Matka má ďalšie vyživovacie povinnosti, je bez pracovného pomeru a bez príjmu. Vychádzajúc z ust. § 62 ods. 3 Zákona o rodine zaviazal odporkyňu minimálnym výživným, ktoré musí platiť každý rodič bez ohľadu na jeho možnosti v súlade aj s návrhom navrhovateľky.

4. Poukázal na ust. 62, ods. 1,2, 3,4,5 Zákona o rodine.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu účastníkovi náhradu trov nepriznal.

Obsah odvolania

6. Proti rozsudku podala odvolanie matka navrhovateľky. Navrhla, aby odvolací súd návrh na zvýšenie výživného zamietol. V odvolaní uviedla, že tak ako matka má platiť aj otec J. V., ona je nezamestnaná kvôli zdravotným problémom. Dcéra R. má 22 rokov, ale sa správa voči nej ako k handre, uráža ju.

Hodnotenie odvolacieho súdu

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas, oprávnenou osobou - účastníkom konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že

rozsudok súdu je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

8. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu v čase rozhodovania súdu bolo potrebné mať na zreteli ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 231 CSP, ktorý je vyjadrením zásady *clausula rebus sic stantibus*. Rozsudok ukladajúci povinnosť plniť v budúcnosti splatné dávky alebo splátky možno zmeniť, ak sa podstatne zmenili pomery, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď nastala podstatná zmena pomerov. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Právne relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvale, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

9. Súd prvej inštancie správne pri rozhodovaní o zmene výživného porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodovania a v čase nového rozhodovania pre posúdenie, či došlo alebo nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu posledného rozhodnutia o výživnom. Pri posudzovaní zmeny pomerov prihliadol na rozhodujúce okolnosti, ktoré odôvodňovali zmenu výživného.

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „ZoR“) pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

10. Zákon o rodine v ustanovení § 78 ods. 1 vymedzuje kritériá, ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumejú sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby povinného, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, získanými skúsenosťami.

11. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je daná priamo zo zákona a trvá do doby, kým deti nie sú schopné sa sami živiť. Základným hmotnoprávnym kritériom pre vznik práva na výživné oprávneného je danosť jeho potreby (tzv. stav odkázanosti na výživu), resp. neschopnosť sám sa živiť. Samotné kritérium neschopnosti sám sa živiť je potrebné definovať tak, že oprávnený nedisponuje žiadnym vlastným príjmom, alebo disponuje príjmom tak nízkym, že nepostačuje pokryť jeho potreby. Schopnosť samostatne sa živiť znamená, že dieťa je schopné samostatne uspokojovať všetky svoje potreby, a to hmotné, kultúrne a ďalšie vrátane potreby bytovej z trvalého príjmu finančných prostriedkov, z ktorých svoje potreby uhrádza.

12. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že súd správne vyhodnotil existenciu vyživovacej povinnosti odporkyne voči navrhovateľke. Navrhovateľka, ktorá síce dovŕšila plnoletosť, študuje na vysokej škole mimo miesta svojho bydliska a pripravuje sa na budúce povolanie. V čase poslednej súdnej úpravy výživného bola navrhovateľka študentkou strednej školy. Nepochybne došlo k nárastu jej výdavkov na cestovné, ubytovanie, stravu a s tým spojené výdavky so štúdiom.

13. Matka v odvolaní poukazuje na to, že súd nezohľadnil, že aj otec navrhovateľky má voči nej vyživovaciu povinnosť. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na základe súdneho rozhodnutia bola navrhovateľka v čase do dovŕšenia plnoletosti zverená do osobnej starostlivosti otca, ktorý jej zabezpečoval osobnú starostlivosť, ktorá aj takýmto spôsobom plnila svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. Otec aj v súčasnosti sa podieľa na financovaní nákladov spojených so štúdiom navrhovateľky na vysokej škole. Svoju vyživovaciu povinnosť plní dobrovoľne.

14. Matka namieta, že správanie sa dcéry voči nej je v rozpore s dobrými mravmi. Má za to, že ju dcéra uráža. Je potrebné súhlasiť s tým, že v prípade konania oprávneného v rozpore s dobrými mravmi

je nepriznanie výživného namieste. V prejednávanom prípade však odvolací súd má za to, že vzťahy medzi matkou a navrhovateľkou sú narušené dlhodobo a došlo k nim už v čase, kedy bola navrhovateľka maloletá v dôsledku konfliktu rodičov pri rozpade ich manželstva. Nie je v žiadnom prípade možné vinu na zhoršených vzťahoch pripísať len na úkor navrhovateľky. Záver o nepriznaní výživného z dôvodu rozporu s dobrými mravmi je nedôvodný.

15. Matka namieta, že má zdravotné problémy, je nezamestnaná. Ustanovenie § 62 ods.3 Zákona o rodine predstavuje výnimku a špeciálnu úpravu vo vzťahu k ust. § 62 ods.2 Zákona o rodine. V súlade s týmto ustanovením znamená, že každý rodič bez ohľadu na jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery je podľa zákona povinný plniť vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu, ktorá je stanovená vo výške 30 % zo základného životného minima. Ide o zákonom stanovenú povinnosť bez ohľadu na možnosti a schopnosti povinného rodiča, to znamená, že súd minimálne výživné určuje v prípadoch, keď na základe posúdenia schopnosti a možnosti zhodnotenia iných výdajov celková príjmová a majetková situácia povinného rodiča neumožňuje určiť výšku výživného v zmysle štandardných kritérií. Účelom zákonnej úpravy minimálneho výživného je, že každá povinná osoba musí vždy, aj na úkor svojho minima zabezpečiť výživu dieťaťa. Zákon o rodine rozlišuje v tomto ustanovení nezaopatrené neploleté dieťa a nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, takže možno vyvodiť, že povinnosť rodiča plniť minimálne výživné sa vzťahuje tak na maloleté, ako aj na ploleté deti, ktoré spĺňajú podmienku neschopnosti samy sa živiť. Na druhej strane právo na minimálne výživné patrí tak maloletým, ako aj ploletým deťom. (PAVELKOVÁ, Bronislava. § 62 [Určenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom]. In: PAVELKOVÁ, Bronislava. Zákon o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov. 3. vydanie. Bratislava: Nakladateľství C. H. Beck, s. r. o., organizačná z, 2019, s. 383.) Zistené pomery na strane matky odôvodňujú stanovenie výživného na úroveň minimálneho výživného, ktoré sa určuje v prípadoch, kedy povinný rodič nedosahuje vôbec žiaden príjem, resp. ktorého majetkové pomery neumožňujú platenie žiadneho výživného. S prihliadnutím na zdravotný stav a pomery matky je namieste zákonom určené minimálne výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa

16. Ani ďalšie odvolacie námietky matky nespochybnili vecnú správnosť rozsudku v jeho napadnutej časti. Odvolací súd napadnutý rozsudok postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň upresnil znenie výroku I. o doplnenie zmeny doterajšej súdnej úpravy

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).